

HET MEMORANDUM VAN DE GERECHTSDEURWAARDER-BEMIDDELAAR ANNO 2020

MEMORANDUM 2020

NATIONALE KAMER VAN GERECHTSDEURWAARDERS
Henri Jasparlaan 93 - 1060 SINT-GILLIS

Het memorandum van de gerechtsdeurwaarder-bemiddelaar anno 2020

Sinds de federale verkiezingen op 26 mei 2019 heeft de wereld niet stilgestaan. We werden geconfronteerd met één van de grootste gezondheidscrisissen ooit, onze leefwereld kromp ineen tot een beperkte contactbubbel en het economische leven kreeg af te rekenen met disruptieve opstoten waarvan de impact momenteel nog af te wachten valt. De voorbije maanden werden dan ook beheerst door de gezamenlijke inspanningen van politiek, maatschappij en economie om de ongekende gevolgen van de coronapandemie in te dijken, en de particulieren en de ondernemingen te beschermen.

Vanuit deze nieuwe context hebben wij ons memorandum aangepast. Meer bepaald hebben we de onderwerpen geselecteerd en herdacht die volgens ons de meest geschikte instrumenten zijn om, in het kader van een algemeen overheidsbeleid, opnieuw rust en stabiliteit te brengen.

INHOUDSTAFEL

- 01.** Ethisch en efficiënt invorderen:
naar een veralgemeende praktijk **5**
- 02.** Verhogen van de efficiëntie in de tenuitvoerlegging **9**
- 03.** Digitalisering en werklastermindering **10**
- 04.** De oprichting van een onafhankelijke tuchtrechtbank **13**
- 05.** Overheidsfinanciering van de benoemingscommissies **14**

CONTACT

Communicatiedienst

02/533.98.04
pers@sam-tes.be

Henri Jasparlaan 93, 1060 Sint-Gillis

01.

ETHISCH EN EFFICIËNT INVORDEREN: NAAR EEN VERALGEMEENDE PRAKTIJK

De wereldwijde uitbraak van het coronavirus COVID-19 doet op zich geen schulden ontstaan, maar het creëert wel een vruchtbare context waarin urgente financiële problemen opduiken of waarin schulden zich snel kunnen opstapelen. De verschillende moratoria in het kader van beslag en faillissementen alsook uithuiszettingen werden opgeheven met het oog op een hernieuwd evenwicht tussen de belangen van de schuldenaar en de schuldeiser. De nasleep van deze moratoria heeft er alleszins voor gezorgd dat de roep voor een meer efficiënt invorderingsbeleid pertinentier dan ooit is. Terecht.

Om dat ideaal in de praktijk te vertalen, zijn een aantal randvoorwaarden te vervullen.

Hierbij gaat het in de eerste plaats om het vlotter laten verlopen van de huidige communicatiekanalen tussen gerechtsdeurwaarders en OCMW's, de gebruikelijke protagonisten in een vroege fase van schuldhulpverlening. Daarnaast kan het werk van gerechtsdeurwaarders een pak efficiënter mits zij toegang zouden krijgen tot alle relevante solvabiliteitsgegevens, gebundeld in één centrale databank.

1.1 Nationaal communicatieplatform met de OCMW's

Hoewel gerechtsdeurwaarders traditioneel pas in beeld komen wanneer schulden zijn gemaakt en betaalproblemen zich pertinent manifesteren, kan hij of zij een rol spelen om een schuldenstroom te detecteren en deze een halt toe te roepen. Dat geldt zeker voor burgers die wel bij het OCMW gekend zijn maar zich niet in een formeel statuut van schuldhulpverlening of -bemiddeling bevinden (zoals de collectieve schuldenregeling, budgetbeheer of vrijwillige bemiddeling, voorlopig bewind, vermelding bij de Centrale voor Krediet aan Particulieren (CKP), enz.) en dus niet als zijnde personen in een problematische financiële situatie bekend zijn bij gerechtsdeurwaarders.

Dat kan eenvoudig worden opgelost door de installatie van een communicatieplatform tussen het OCMW en de gerechtsdeurwaarder, waarlangs het OCMW proactief essentiële solvabiliteitsgegevens (bijvoorbeeld of de betrokkene een leefloon ontvangt) uitwisselt met de gerechtsdeurwaarder, aangesloten op het platform. Het resultaat van dergelijke informatiedeling is dat er per particulier - mits diens toestemming - één dossier met de totale schuldenlast en alle gekende vorderingen wordt samengesteld, wat een eerste stap is om efficiënt invorderen op veralgemeende basis in de praktijk te vertalen.

Gelet op de positieve praktijkervaring met een dergelijke proactieve en structurele informatie-uitwisseling zal de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders (NKGB) een dergelijk communicatieplatform kosteloos aanbieden aan alle gerechtsdeurwaarders en alle OCMW's.

Een wettelijke omkadering blijft echter aangewezen, zodat de tijdelijke bescherming van de schuldenaar gestelbaar is ten aanzien van zijn schuldeiser(s).

1.2 Verruimde toegang tot de relevante databanken in functie van het solvabiliteitsonderzoek

Gerechtsdeurwaarders hebben de opdracht om de schuldeiser én de schuldenaar ten volle preventief te informeren (art. 519, §3 Ger.W.). Zij zijn immers meer dan “uitvoeringsagenten”.

Door de bevoegdheid van gerechtsdeurwaarders om solvabiliteitsonderzoeken uit te voeren, één van hun wettelijke opdrachten, in elke fase van een procedure verder uit te breiden, kunnen zij er nog meer toe bijdragen om:

- een aangepaste procedure, invorderingstraject of afbetalingsplan voor te stellen;
- overbodige en kostelijke procedures te vermijden of tijdig stop te zetten;
- de schuldenaar die het financieel moeilijk heeft te oriënteren naar gepaste schuldhulpverlening.

Vandaag hebben gerechtsdeurwaarders, als openbare ministeriële ambtenaren met een algemene wettelijke bemiddelingsrol en informatieplicht, een rechtstreekse (digitale) en gereguleerde toegang tot onder meer het Rijksregister, het kadaster, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) en de Dienst voor Inschrijving van Voertuigen (DIV). Wij vragen deze mogelijkheid uit te breiden naar het Centraal Aanspreekpunt (CAP), de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (CKP) en de Centrale voor Kredieten aan Ondernemingen (CKO). In een volgende fase denken we aan toegang tot MyminFin en MyPension.

1.3 Omvorming van het Centraal Bestand van beslagberichten tot de centrale solvabiliteitsdatabank

Een volledig en correct zicht op de solvabiliteit van een persoon in schulden is de eerste alsook logische stap om deze schuldenlast af te bouwen. Vandaag is dat meer dan ooit relevant. Hoewel elk lid van de Europese Unie een centrale solvabiliteitsdatabank ter beschikking moet hebben, beschikt ons land er niet over.

Het Centraal Bestand van Berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest (CBB), dat in 2011 in gebruik werd genomen, heeft haar efficiëntie bewezen met meer dan 10 miljoen opzoeken per jaar. We stellen voor om dit bestand uit te breiden tot een kruispuntdatabank die ons helpt de solvabiliteit van een partij sneller in kaart te brengen. Daartoe dient het CBB bijkomende informatie te bevatten zoals: huurachterstallen, uithuiszettingen, telecomschulden en gecentraliseerde informatie over ondernemingen in reorganisatie of faillissement. Hierdoor zou het CBB (zoals werd vooropgesteld bij de oprichting ervan) een grote toegevoegde waarde bieden om inzichten te verwerven en analyses te maken over tendensen op het vlak van schuldopbouw en het beter functioneren van invorderingsprocedures.

Daarenboven is het met een gecentraliseerde databank gemakkelijker om proactief in te grijpen en de schuldenpiraal een halt toe te roepen. Naar analogie met de bestaande procedures voor ondernemingen die waarschuwen ingeval van ernstige problemen, kan een gelijkaardige knipperlichtenprocedure voor particulieren worden geïnstalleerd in het CBB.

1.4 Actieve hulp bij de opsporing van fictieve adressen

In het kader van hun wettelijke taken gaan gerechtsdeurwaarders geregeld langs op plaatsen die niet bewoond of bezet lijken door de persoon of de onderneming die er wettelijk ingeschreven is.

Wij stellen voor om de overheid op een gestructureerde wijze te steunen in haar strijd tegen fictieve adressen. Daartoe kunnen wij een bericht van vermoedelijk fictief adres neerleggen in het CBB. Dit bericht wordt vervolgens automatisch doorgestuurd naar de bevoegde autoriteiten (parket, politie, KBO, lokale besturen,...), die de nodige maatregelen kunnen treffen (bijvoorbeeld de vennootschap schrappen op dat adres).

Op deze manier worden nutteloze kosten en procedures vermeden en kunnen we tegelijk meewerken aan de strijd tegen sociale en fiscale fraude (bv. BTW-carrousel).

Hoewel gerechtsdeurwaarders vandaag reeds de bevoegde diensten inlichten over vermoedelijke misdrijven, stellen wij bijkomend voor om een centraal meldpunt op te richten. Hierdoor zal deze informatie digitaal, gestructureerd en automatisch naar de bevoegde autoriteiten (politie, OCMW,...) worden doorgestuurd. Deze openbare dienstverlening van de gerechtsdeurwaarders zorgt meteen ook voor een administratieve vereenvoudiging. Wij vragen om ondersteuning en medewerking bij de uitrol van deze initiatieven.

1.5 Uitbreiding van de IOS-procedure

Onbetaalde facturen zijn geen onbeduidend probleem. Voor bedrijven (en vooral KMO's) vormen ze een pertinent risico, getuige daarvan is dat een kwart van de faillissementen ermee samenhangt. Voor de consument vormen ze eveneens een bedreiging, en kunnen ze aldus aanleiding geven tot een schuldenopstapeling die na verloop van tijd onoverzichtelijk wordt.

Er is een efficiënte invordering voorhanden in de vorm van de administratieve invorderingsprocedure voor onbetwiste geldschulden in B2B-relaties (IOS) die in 2016 werd ingevoerd. Met meer dan 100.000 dossiers en een immens aantal aan ingevorderde achterstallige facturen kan men stellen dat ondernemingen hun weg hebben gevonden naar de IOS. Doordat het inherent is aan deze grotendeels gedigitaliseerde procedure om te werken binnen duidelijk afgelijnde termijnen, met eenvoudige modelakten en via vroege bemiddeling van gerechtsdeurwaarders in de buitengerechtelijke aanmaningsfase, kan in 40% van de dossiers een oplossing worden gevonden. Daardoor krijgen schuldeisers snel(ler) de betaling waarop ze recht hebben. De schuldenaar moet op zijn beurt in deze procedure onder meer geen registratierechten en geen rechtsplegingsvergoeding betalen en wordt beschermd tegen oplopende bijkomende kosten uit schadebedingen en interesten doordat deze beperkt zijn tot een maximum van 10%.

Op basis van deze resultaten en ingebouwde waarborgen is de NKGB van oordeel dat een uitbreiding van het toepassingsgebied van de IOS-procedure naar particulieren mogelijk is, mits wel extra consumentenbescherming en controlemechanismen.

1.6 Focus op bemiddeling

De wetgever heeft gerechtsdeurwaarders expliciet een informatieplicht toegekend (art. 519, §3-4 Ger.W.). Hierbij liet hij zich leiden door de notie van onpartijdigheid van gerechtsdeurwaarders.

Vandaag kunnen gerechtsdeurwaarders wettelijk optreden als bemiddelaar in het kader van de continuïteit van de ondernemingen, collectieve schuldenregelingen, familiezaken en alternatieve geschillenbeslechting. In ditzelfde artikel kan men lezen dat gerechtsdeurwaarders, in de mate van het mogelijke, een minnelijke oplossing van geschillen moeten nastreven. Zij dienen de rechtzoekenden te wijzen op de mogelijkheid tot bemiddeling, verzoening en elke andere vorm van minnelijke oplossing.

Hoe meer deze bemiddelingsrol van gerechtsdeurwaarders ook feitelijk wordt erkend, hoe meer de meerwaarde ervan zal worden benut. Daarom zet de NKGB actief in op deze rol via interne opleidingen en de opleiding tot erkend bemiddelaar.

1.7 Een vereenvoudigd en evenwichtig tarief in de gerechtelijke fase

De akten van gerechtsdeurwaarders moeten transparanter en actueler zijn. We vragen hierbij de volledige context in ogenschouw te nemen, dus ook rekening te houden met de toegenomen fiscaliteit op de akten (zoals de BTW en registratierechten), alsook met de leefbaarheid van de gerechtsdeurwaarderskantoren, het remmend effect op de toegang tot het gerecht en met de gevolgen voor de schuldenaar en schuldeiser. In de schoot van de beroepsgroep werken we een vereenvoudigd tarief uit, duidelijk voor alle partijen.

We vragen een open debat over het wettelijk tarief van gerechtsdeurwaarders en de nodige ondersteunende legislatieve stappen. Dit alles in overleg met de beroepsgroep uiteraard.

02.

VERHOGEN VAN DE EFFICIËNTIE IN DE TENUITVOERLEGGING

Gerechtsdeurwaarders worden bij de uitoefening van hun opdrachten regelmatig geconfronteerd met omslachtige, tijdsintensieve of achterhaalde formaliteiten. Dat geldt in het bijzonder op het vlak van de tenuitvoerlegging. Hieronder vindt u onze voorstellen op het vlak van efficiëntie en administratieve vereenvoudiging.

2.1 De bevoegdheid om verzoekschriften te ondertekenen in het kader van zijn opdrachten

Gerechtsdeurwaarders zijn de hoofdrolspelers op het vlak van de tenuitvoerlegging. Nochtans worden ze in deze dienstverlening gelimiteerd. Zo kunnen ze geen verzoekschrift ondertekenen om een bewarend beslag op roerende en onroerende goederen te leggen.

Wij stellen voor dat gerechtsdeurwaarders-bemiddelaars de totale bevoegdheid van de uitvoering krijgen, binnen het kader van hun opdrachten en in het bijzonder bij bewarend en uitvoerend beslag. Dat zou niet enkel een voordeel aan transparantie opleveren, maar ook vanuit proceseconomisch standpunt de efficiëntie van de rechtsvoortgang bevorderen.

2.2 Uitbreiding immobilisatie voertuigen

Gerechtsdeurwaarders kunnen sinds kort een in beslag genomen voertuig immobiliseren (via wielklem of takeling indien nodig) wanneer de uitvoerbare titel betrekking heeft op de wanbetaling van de wegverkeersbelasting of de verplichte motorrijtuigenverzekering, of een verkeersovertreding. Buiten dit toepassingsgebied zijn gerechtsdeurwaarders daar niet toe gemachtigd. Hierdoor “verdwijnen” soms bepaalde goederen, in het bijzonder voertuigen, in de periode tussen de inbeslagname en de verkoop ervan (minstens een maand later).

Om een grotere (rechts)zekerheid te garanderen en inefficiënte inbeslagnemingen en dus onnodige kosten te vermijden, stellen we voor om de maatregel (van artikel 1506/1 van het Gerechtelijk Wetboek) uit te breiden tot alle uitvoerbare titels en beslagleggingen, ongeacht het voorwerp of het doel ervan.

Daarnaast lanceren we in dit kader het voorstel tot de inbeslagname van het inschrijvingsbewijs.

03.

DIGITALISERING EN WERKLASTVERMINDERING

Een efficiënte, toegankelijke justitie heeft baat bij minder administratie en dus een lagere werklust, waardoor rechters meer tijd hebben voor hun kerntaak: geschillenbeslechting. Digitalisering speelt hierin een belangrijke rol, weliswaar in die zin dat het voor ons een middel is om de dienstverlening performanter te maken. Het is geen doel *an sich*.

3.1 Een nieuw systeem van vervangingen, met een werklustvermindering bij het parket tot gevolg

De plaatsvervanging is voor gerechtsdeurwaarderskantoren een onontbeerlijk instrument om 7 dagen op 7 een optimale openbare dienstverlening en een goede organisatie van de kantoren te verzekeren. Het biedt bovendien de mogelijkheid aan kandidaat-gerechtsdeurwaarders om de nodige praktijkervaring op te doen.

Het huidige systeem (via aanstelling door syndicus en procureur) is echter gedateerd in het justitieel landschap waarin digitalisering en kostenefficiëntie als essentiële pijlers gelden. Het laat ook menselijke fouten toe en de controle is beperkt. Bovendien houden de continue (dagelijkse) aanstellingen van de plaatsvervangers een serieuze administratieve werklust in voor de parketten.

Daarom stellen we voor dit proces volledig te digitaliseren via een koppeling tussen het register van de plaatsvervangingen en het Centraal Register van gedematerialiseerde authentieke akten van de gerechtsdeurwaarders (CREA), waardoor de controle op de plaatsvervangingen inherent deel zal uitmaken van het systeem. Door deze technische aanpassing moeten de aanvragen niet langer worden voorgelegd aan de procureur des Konings.

Aansluitend hierop pleiten we ervoor om het begrip “toegevoegde (kandidaat-) gerechtsdeurwaarder” te introduceren. Deze zal dan gedurende langere afgebakende periodes voor de vervanging kunnen instaan naar het idee van de geassocieerde notaris, met een gedeelde handtekening tussen de toegevoegde (kandidaat-) gerechtsdeurwaarder en de titularis-gerechtsdeurwaarder die vervangen wordt.

Deze herwerking van de plaatsvervinging, met enkele strenge voorwaarden (zoals permanente opleiding en geen deontologische bezwaren), zou ook de continuïteit van de kantoren ten goede komen. De toegevoegde gerechtsdeurwaarder is, bij stopzetting van de activiteit door de titularis, immers de geschikte kandidaat om een kwalitatieve dienstverlening verder te zetten.

3.2 Inleidingsregister

De digitalisatie van justitie zorgt voor tijds- en kostenefficiëntie en vergemakkelijkt de toegang tot het gerecht. De oprichting van een centraal inleidingsregister voor alle processtukken, dat toegankelijk is voor alle actoren van justitie en waarvan de organisatie en de kwaliteit wordt verzekerd door een onafhankelijke en onpartijdige gatekeeper biedt hiertoe een adequaat instrument.

Daartoe stellen we voor om het Centraal Register van gedematerialiseerde authentieke akten van de gerechtsdeurwaarders aan te vullen met alle stukken die een geding inleiden, of het nu gaat over dagvaardingen of verzoekschriften. Via de tussenkomst van gerechtsdeurwaarders wordt de rechtszekerheid gewaarborgd. De rolstelling en de daaropvolgende oproeping van de partijen zullen dan automatisch verlopen.

3.3 Het uitbreiden van het toepassingsgebied van de vaststellingen

Gerechtsdeurwaarders worden regelmatig ingeschakeld om vaststellingen te doen, bijvoorbeeld bij stormschade of uitgevoerde bouwwerken, maar er wordt ook op hen beroep gedaan bij officiële wedstrijden en boedelbeschrijvingen. Gerechtsdeurwaarders zijn immers gelegitimeerd om, in hun hoedanigheid van ministerieel ambtenaar, een proces-verbaal van vaststelling op te maken. Dit PV heeft authenticiteit (art. 1317 BW) en kan dusdanig als bewijs worden gebruikt.

We pleiten voor een uitbreiding van het toepassingsgebied van het PV van vaststelling (bijvoorbeeld verkeersongevallen met materiële schade, in het kader van een aanbestedingsprocedures en de oprichting van vennootschappen).

Daarnaast stellen we vast dat de wettelijke omkadering van de vaststelling moet worden gemoderniseerd zowel op het vlak van digitale hulpmiddelen als het vaststellen van digitale zaken en online-vaststellingen.

3.4 E-betekening: toekennen van gerechtelijke elektronische adressen

De Potpourri III-wet uit 2016 introduceerde een bijkomende manier van betekening, deze op elektronische wijze.

De wetgever schreef twee nieuwe begrippen in het Gerechtelijk Wetboek in: het gerechtelijk elektronisch adres en het adres van elektronische woonstkeuze. Het gerechtelijk elektronisch adres is een uniek door de overheid aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon toegekend elektronisch adres. Het adres van elektronische woonstkeuze wordt niet door de overheid toegekend en kan dus een gewoon e-mailadres zijn voor zover de bestemming vooraf zijn/haar toestemming gaf aan gerechtsdeurwaarder, die wil overgaan tot elektronische betekening. Deze eerste fase werd gelanceerd eind februari 2020.

Momenteel zijn er echter nog geen gerechtelijk elektronische adressen toegekend, wat de tweede fase onmogelijk maakt. We vragen om hier vooralsnog snel werk van te maken. Een evidente oplossing zou erin bestaan om de gekende e-mailadressen in de KBO als gerechtelijke elektronische adressen voor ondernemingen toe te wijzen via ministerieel besluit. Hetzelfde geldt voor de parketten.

04.

DE OPRICHTING VAN EEN ONAFHANKELIJKE TUCHTRECHTBANK

Het huidige tuchtrecht voor gerechtsdeurwaarders werd in 2014 herzien. Hierbij kregen de NKGB en de arrondissementskamers een centrale rol toegewezen in het tuchtrechtelijk onderzoek, terwijl de procedure ten gronde werd verleend aan vijf tuchtcommissies. Ondanks haar recente invoering is deze regelgeving voor verbetering vatbaar. Enerzijds is het tuchtrechtelijk onderzoek te beperkt uitgewerkt en is het niet duidelijk wie de vervolgende partij is die in naam van de beroepsgroep kan optreden in de tuchtprocedure ten gronde. Anderzijds blijft de vraag naar een grotere professionalisering van het tuchtrechtelijk onderzoek.

Voortbouwend op de vergevorderde debatten in de vorige legislatuur stellen wij voor het idee van een onafhankelijke tuchtrechtbank verder te concretiseren, met een uniforme gemeenschappelijke structuur voor notarissen en gerechtsdeurwaarders. Hierbij moeten de bevoegde organen, de procedurele aspecten en het type van sancties worden herdacht, door afzonderlijke auditoraten op te richten voor elk van de betrokken beroepen.

05.

OVERHEIDSFINANCIERING VAN DE BENOEMINGSCOMMISSIES

Met de oprichting van onafhankelijke benoemingscommissies in 2014 wou de wetgever de toegang tot het beroep van gerechtsdeurwaarder op een transparante en objectieve wijze organiseren. Naar analogie met de benoemingscommissies voor het notariaat vragen wij dat een gelijkaardige dotatie voor de benoemingscommissies van de gerechtsdeurwaarders wordt toegekend. Daarnaast werd duidelijk dat de bestaande benoemingsprocedures (te) lang en (te) zwaar zijn, wat een optimale instroom voor de nieuwe generatie gerechtsdeurwaarders zeker niet ten goede komt. Een herziening dringt zich dus op, maar dat is geen gemakkelijke oefening. De beroepsorganen zijn zich daar bewust van en zullen de wetgever trachten suggesties voor te leggen, zoals een digitalisering van de procedures.